

T.C.

DANI TAY

ALTINCI DA RE

Esas No : 2022/2639

Karar No : 2023/7162

TEMY Z EDEN (DAVACILAR) : 1- ... 2- ...

VEK L : Av. ...

D ER DAVACILAR : 1- ...

2- ...

3- ...

4- ...

5- ...

KAR I TARAF (DAVALI) : ... Belediye Ba kanlı ı/...

VEK L : Av. ...

STEM N KONUSU : ... Bölge dare Mahkemesi ... dari Dava Dairesince verilen ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜREC :

Dava konusu istem: Aydın ili, Nazilli ilçesi, ... Mahallesi, ... ada, ... parsel sayılı ta ınmaz hakkında düzenlenen ... günlü, ... sayılı imar durum belgesi ile dayana ı olan 1/1000 ölçekli ilave revizyon uygulama imar planının kabulüne ili kin Nazilli Belediye Meclisinin ... günlü, ... sayılı kararının iptali istenilmi tir.

İk Derece Mahkemesi kararının özeti: ... dare Mahkemesince verilen ... tarih ve E:..., K:... sayılı karar ile; dava konusu ta ınmazın konut alanı olarak belirlenmesi ve biti ik nizam 3 kat yapıla ma ko ulu verilmesinin, i lemin dayana ı olan ilave revizyon nazım imar planına uygun oldu u ancak, ta ınmazın do u cephesinde ön bahçe mesafesi, batı cephesinde arka bahçe mesafesinin öngörülmedi i, yine biti ik nizam 3 kat olan yapıla ma ko ulunun bir gereklilik oldu u ancak planda öngörülen olan 10 metre geni likteki yaya yolunun güzergahı ve yaya yolu niteli inin alanda olu an ihtiyaçları kar ılamadı ı, planda ... sayılı imar adasının do usunda öngörümü olan E:2,15 Hmax:10 kat yapı nizamının plan bütünlü üne ve planlamanın e itlik ilkesine aykırı oldu u, bu haliyle dava konusu ilave revizyon uygulama imar planının ehircilik ilkelerine, planlama esaslarına ve kamu yararına aykırı oldu u, bu plana dayanılarak düzenlenen imar durum belgesinde de hukuka uygunluk bulunmadı ı gerekçesiyle iptallerine karar verilmi tir.

Bölge dare Mahkemesi dari Dava Dairesi kararının özeti: Davalı idarenin istinaf ba vurusu kabul edilerek, mahkeme kararının kaldırılmasına; kom u parselin imar planındaki tahsis amacı ile yapıla ma ko ullarını gösteren imar durum belgesinin ta ınmazın maliki olmayan davacılar açısından hak ve sorumluluk do urmayaca ı, davaya konu... tarihli ve ... sayılı i lem ile davacıların me ru, ki isel ve güncel bir menfaat ilgisinin bulunmadı ı gerekçesiyle iptaline yönelik istem bakımından davanın bu kısmı yönünden reddine; 1/1000 ölçekli ilave revizyon uygulama imar planının kabulüne ili kin Nazilli Belediye Meclisinin ... günlü, ... sayılı kararı yönünden ise; dava konusu imar planının 27.12.2013-27.01.2014 tarihleri arasında ilan edildi i, davacıların ilan süresinde herhangi bir itirazının bulunmadı ı ; 1/1000 ölçekli plan de i ikli ine dair karara kar ı son ilan tarihi olan 27.01.2014 tarihinden itibaren 60 günlük yasal idari dava açma süresi içerisinde açılması gerekli iken, bu süreler geçirildikten çok sonra 31.07.2019 tarihinde açılan davanın sürea ımı nedeni ile incelenemeyece i gerekçesi ile reddine karar verilmi tir.

T.C.

DANI TAY

ALTINCI DARE

Esas No : 2022/2639

Karar No : 2023/7162

TEMYZ EDEN NEDENLERİ : 1/1000 ölçekli ilave revizyon uygulama imar planının iptali istemi bakımından; planın düzenleyici işlem niteliinde oldu u ve bu düzenleyici işlem dayanılarak dava konusu ta ınmaz üzerinde yapı yapılması için davalı belediye tarafından yapı ruhsatı düzenlendi i, yapı ruhsatı verilmesinin uygulama işlemi mahiyetinde oldu u, ilan edilen bir düzenleyici işlemin uygulanması üzerine ilgililerin, söz konusu düzenleyici işlem veya uygulanan işlem ya da her ikisine birden dava açabileceğinden davanın süresinde oldu u; imar durum belgesi bakımından ise; idari işlemin davacıların kom uluk hakkının ihlal edilmesine neden oldu u, zira bu idari işlem ile gerekli ve yeterli bahçe mesafesi verilmedi i, uygulama neticesinde davacıların maliki oldukları evlerin güne ışığı, havalandırma gibi temel ve insani ihtiyaçlarının zarar göreceğ i dolayısıyla menfaatlerinin ihlal edildi i; ayrıca davacılar tarafından ... dare Mahkemesi nezdinde E... Esas sayılı dosyasında, ta ınmazda yapı yapılması hususunda Nazilli Belediye Başkanlığı tarafından verilen ... tarih ve ... sayılı yapı ruhsatının iptali için açılan davada mahkemesince mevzuatta belirtilen çekme mesafelerine uyulmaksızın düzenlenen yapı ruhsatında hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesi ile yapı ruhsatının iptaline karar verildiğ i belirtilerek temyiz konu kararın bozulması gerektiğ i iddia edilmiştir.

KARARIN TARAFIN SAVUNMASI : Temyiz isteminin reddi ile usul ve hukuka uygun olan kararın onanması gerektiğ i savunulmuştur.

DANI TAY TETKİK HAKKINDA ...'İN DÜŞÜNÜLMESİ : Temyiz isteminin kabulü ile Bölge dare Mahkemesi tarafından Dava Dairesi kararının bozulması gerektiğ i düşünülmektedir.

TÜRK MİLLET ADINA

Karar veren Danıştay Altıncı Dairesince, tetkik hakiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra işin gereğ i görülmüştü:

İNCELEME VE GEREKÇE:

MADD OLAY : Davacıların maliki oldu u Aydın lı, Nazilli İlçesi, ... Mahallesi,... ada ve... parsel sayılı ta ınmazın kom ulu unda bulunan dava konusu Aydın lı, Nazilli İlçesi, ... Mahallesi, ... ada, ... parsel sayılı ta ınmazı kapsayan alanda 27.12.2013-27.01.2014 tarihleri arasında askıya çıkarılarak ilan edilen 1/1000 ölçekli revizyon uygulama imar planı de i ikli ine davacılar tarafından askı süresi içinde itiraz edilmediğ i, devam eden süreçte, ta ınmaz için ... günlü, ... sayılı imar durum belgesinin düzenlenmesi üzerine, davaya konu 1/1000 ölçekli uygulama imar planı revizyonunun onaylanmasına dair Nazilli Belediye Meclisinin ... tarihli ve ... sayılı kararı ile bu imar planına dayanılarak düzenlenen ... tarih ve ... sayılı imar durum belgesinin iptali istemi ile görülmekte olan davanın açıldığı dosya kapsamından anlaşılmaktadır.

İLİMLER MEVZUAT:

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2. maddesinin (a) fıkrasında; idari davaların idari işlemler hakkında yetki, sebep, şekil, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılacağı belirtildikten sonra, ilk inceleme konularının belirlendiğ i **14. maddenin 3/c bendinde;** dilekçenin **ehliyet yönünden inceleneyeceğ i, 15. maddenin 1/b bendinde ise;** bu hususta

T.C.

DANI TAY

ALTINCI DA RE

Esas No : 2022/2639

Karar No : 2023/7162

kanuna aykırılık görülmesi halinde davanın reddedilece i hükme ba lanmı tır.

2577 sayılı Kanunun "Dava açma süresi" ba lıklı 7. maddesinin 1. fıkrasında; dava açma süresinin, özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde Danı tay'da ve idare mahkemelerinde altmı gün oldu u, **2/a fıkrasında;** bu sürenin, idari uyu mazlıklarda yazılı bildirim yapıldı ı tarihi izleyen günden itibaren ba layaca ı; **4. fıkrasında ise;** " lanı gereken düzenleyici i lemlerde dava süresi, ilan tarihini izleyen günden itibaren ba lar.

Ancak bu i lemlerin uygulanması üzerine ilgililer, düzenleyici i lem veya uygulanan i lem yahut her ikisi aleyhine birden dava açabilirler. Düzenleyici i lemin iptal edilmemi olması bu düzenlemeye dayalı i lemin iptaline engel olmaz." hükmüne;

"Üst makamlara ba vurma" ba lıklı 11. Maddesinin i lem tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan haliyle; " lgililer tarafından idari dava açılmadan önce, idari i lemin kaldırılması, geri alınması de i tirilmesi veya yeni bir i lem yapılması üst makamdan, üst makam yoksa i lemi yapmı olan makamdan, idari dava açma süresi içinde istenebilir. Bu ba vurma, i lemeye ba lamı olan idari dava açma süresini durdurur. Altmı gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmi sayılır. ste in reddedilmesi veya reddedilmi sayılması halinde dava açma süresi yeniden i lemeye ba lar ve ba vurma tarihine kadar geçmi süre de hesaba katılır." hükmüne yer verilmi tir.

lem tarihinde yürürlükte olan ekliyle 3194 sayılı mar Kanununun "Planların hazırlanması ve yürürlü e konulması" ba lıklı 8. maddesinin (b) bendinde; " mar Planları; Nazım mar Planı ve Uygulama mar Planından meydana gelir. Mevcut ise bölge planı ve çevre düzeni plan kararlarına uygunlu u sa lanarak, belediye sınırları içinde kalan yerlerin nazım ve uygulama imar planları ilgili belediyelerce yapılır veya yaptırılır. Belediye meclisince onaylanarak yürürlü e girer. Bu planlar onay tarihinden itibaren belediye ba kanlı nca tespit edilen ilan yerlerinde bir ay süre ile ilan edilir. Bir aylık ilan süresi içinde planlara itiraz edilebilir. Belediye Ba kanlı nca belediye meclisine gönderilen itirazlar ve planları belediye meclisi onbe gün içinde inceleyerek kesin karara ba lar. Onaylanmı planlarda yapılacak de i iklikler de yukarıdaki usullere tabidir" hükmü yer almaktadır.

HUKUK DE ERLEND RME:

dari i lemlerin hukuka uygunlu unun yargı yoluyla denetimini amaçlayan iptal davasının görü ülebilmesinin ön ko ullardan biri olan "dava açma ehliyeti", her idari i leme kar ı herkes tarafından iptal davası açılmasının idare ile i lemlerinde istikrarsızlı a neden olmaması ve idarenin i leyi inin bu yüzden olumsuz etkilenmemesi için, dava konusu edilecek i lem ile dava açacak ki i arasında belli ölçütler içinde menfaat ili kisinin varlı nı ifade etmektedir.

Bakılan her uyu mazlıkta, idari i lem ile dava açan ki i arasında olması öngörülen subjektif ehliyet ko ulunun varlı ı için aranılan menfaat ihlalinin, ki isel, me ru ve güncel olması gerekmekte olup bu ölçütler ekseninde subjektif menfaat ihlalinin bakılan uyu mazlıkta var olup olmadı nı yargı mercileri de erlendirilerek takdir edilecektir.

Davaya konu olayda; davaya konu imar durum belgesi davacı adına düzenlenmemi ve esasen davacı adına maliki olmadı ı bir ta ınmaz nedeniyle imar durum belgesinin düzenlenmesi de mümkün de il ise de somut uyu mazlıkta oldu u ekilde davacıların, ta ınmazının kom ulu unda bulunan ta ınmaz maliki adına düzenlenen ve dayana ı olan imar planı uyarınca parselde yapılacak yapının kullanım kararının ve

T.C.

DANI TAY

ALTINCI DA RE

Esas No : 2022/2639

Karar No : 2023/7162

yapılma artlarını belirten imar durumu ile herhangi bir menfaata ilişkin bulunmadığı dü ünülenemez. Kaldıkı **dava devam ederken** davaya konu ta ınmaza ilişkin olarak Nazilli Belediye Başkanlığı tarafından bu kez de ... tarih ve ... sayılı yapı ruhsatının düzenlendi i, anılan ruhsatın iptali istemi ile 20/07/2020 tarihinde davacılar tarafından ... dare Mahkemesinin E:... sayılı dosyasında açılan davada ... tarih, K:... sayılı karar ile yapı ruhsatının iptaline hükmedildi i, anılan karara karşı yapılan istinafa baturusunun da ... Bölge dare Mahkemesi ... dari Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararı ile reddine karar verildi i gözetildi inde, dava konusu i lem ile davacılar arasında aranılan sübjektif ehliyet ko ulunun bulundu u sonucuna varılmaktadır.

Di er taraftan imar planlarına karşı 2577 sayılı Yasanın 11. maddesi kapsamında baturu için 3194 sayılı Yasanın 8/b maddesi ile özel bir itiraz süresi getirildi i anlaşılmaktadır. Bu durum karşıısında, imar planlarına karşı, bir aylık askı süresi içinde 2577 sayılı Yasanın 11. maddesi kapsamında baturuda bulunulması ve bu baturuya idari dava açma süresinin başlangıç tarihi olan son ilan tarihini izleyen gündünden itibaren i lem tarihi itibarıyla 60 gün içinde cevap verilmeyerek iste in reddedilmi sayılması halinde, bu tarihi takip eden 60 günlük dava açma süresi içinde veya son ilan tarihini izleyen 60 gün içinde cevap verilmek suretiyle iste in reddedilmesi halinde bu cevap tarihinden itibaren 60 günlük dava açma süresi içinde idari yargı yerlerinde iptal davası açılabilice i; imar planlarına askı süresi içinde bir itirazda bulunulmaması ise davanın, 2577 sayılı Yasanın 7. maddesi uyarınca imar planının son ilan tarihini izleyen gündünden itibaren 60 gün içinde açılması gerekti i; **ancak bu süreler içerisinde imar planına karşı dava açılmaması olması halinde, imar planının uygulamaya konulması ile birlikte tesis edilecek parselasyon, kamula tırma, ruhsat, imar durumu belgesi verilmesi gibi uygulama i lemi üzerine uygulanan i lem ile birlikte imar planına veya do rudan i lemin dayana ı olan imar planına karşı yeniden dava açma hakkının bulundu u ve bu a amada dava açma süresinin uygulama i leminin dava açma süresine tabi oldu u** kabul edilmektedir.

Dava dosyasının incelenmesinden, dava konusu 1/1000 ölçekli uygulama imar planı de i ikli inin 27.12.2013-27.01.2014 tarih aralı ında askıya çıkarılmak suretiyle ilan edildi i, davacılar tarafından askı süresi içinde planlara itiraz edilmedi i, devam eden süreçte, ta ınmaz için ... **günlü, ...sayılı imar durum belgesinin düzenlendi i, bakılmakta olan davanın ise imar durum belgesinin ö renilmesi üzerine 31/07/2019 tarihinde açıldı ı, anlaşılmı tır.**

Bu durumda, 1/1000 ölçekli uygulama imar planına göre uyu mazlık konusu ta ınmaz için düzenlenen imar durum belgesine karşı davacının dava açma ehliyetinin bulundu u, uygulama i lemi niteli inde bulunan i lem üzerine dayana ı olan düzenleyici i lem mahiyetindeki imar planlarının da dari Yargılama Usulü Kanununun 7. maddesinin 4. fıkrası uyarınca iptalinin istenilebilece i açık oldu undan 1/1000 ölçekli uygulama imar planına karşı açılan i bu davada süre a ımı bulunmadığı sonucuna varılmı tır.

Bu itibarla,... Bölge dare Mahkemesi ... dari Dava Dairesince verilen ... tarih ve E:..., K:... sayılı istinafa baturusunun kabulü ile mahkeme kararının kaldırılması, davanın kısmen ehliyet yönünden, kısmen de süre a ımı yönünden reddi yolundaki kararda hukuki isabet bulunmamaktadır.

T.C.

DANI TAY

ALTINCI DARE

Esas No : 2022/2639

Karar No : 2023/7162

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. 2577 sayılı Kanununun 49. maddesine uygun bulunan davacıların temyiz isteminin kabulüne,

2. Mahkeme kararına yönelik olarak yapılan istinaf başvurusunun kabulü ile anılan kararının kaldırılarak yukarıda özetlenen gerekçeyle davanın kısmen ehliyet yönünden, kısmen de süre aımı yönünden reddi yolundaki temyize konu... Bölge dare Mahkemesi ... dari Dava Dairesince verilen ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararın davanın ehliyet yönünden reddine yönelik kısmı bakımından oy çoklu uyla, süre aımı yönünden reddine yönelik kısmı yönünden ise gerekçede oy çoklu uyla **BOZULMASINA**,

3. Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın anılan Bölge dare Mahkemesi dari Dava Dairesine gönderilmesine, 05/10/2023 tarihinde, **kesin olarak** karar verildi.

KARAR OY (X) :

darenin eylem ve işlemlerinin hukuka uygunluğunun yargısal denetim yoluyla sağlanmasının en etkin araçlarından biri iptal davaları olduğundan, iptal davalarında "menfaat ihlali" olarak tanımlanan subjektif ehliyet koşulunun kişiyel bağı subjektif hak ihlallerinin giderilmesinin yanı sıra idari işlemlerin hukuka uygunluğunun denetlenebilmesi kapsamında da belirlenmesi gerekmektedir. Davacı ile iptali istenilen idari işlem arasında kurulabilecek bir ilişki veya ilgi, menfaat ihlali koşulunun varlığı için yeterlidir. Bu itibarla yargısal kararlarda menfaat ihlali koşulu, davacının idari işlemle menfaati, kişisel ve güncel bir menfaat ilgisinin kurulması gerektiği şeklinde tanımlanmıştır.

Bu itibarla, temyize konu kararın, davanın imar durum belgesinin iptaline ilişkin mahkeme kararına karşı yapılan istinaf başvurusunun kabulüne, idare mahkemesi kararının kaldırılmasına, davanın bu kısmının ehliyet yönünden reddine ilişkin kısmında 2577 sayılı yasanın 49. Maddesinde sayılan bozma nedenlerinden hiçbirisi bulunmamaktadır.

Dava konusu uyuşmazlığın imar planına yönelik kısmına gelince, dava konusu 1/1000 ölçekli uygulama imar planı dekaratasyonun 27.12.2013-27.01.2014 tarih aralığında askıya çıkarılmak suretiyle ilan edildiği, davacılar tarafından askı süresi içinde planlara itiraz edilmemesine kararın 17.12.2018 tarihinde taahhüt için imar durum belgesinin düzenlenmesi üzerine açılan bakılmakta olan davanın yargılamasına devam edilirken davaya konu taahhüt ile ilgili olarak Nazilli Belediye Başkanlığı tarafından bu kez de ... tarih ve ... sayılı yapı ruhsatının düzenlendiği, davacılar tarafından anılan ruhsatın iptali istemi ile ... dare Mahkemesinde açılan davada ... tarih, E:... ve K:... sayılı karar ile yapı ruhsatın iptaline hükmedildiği, anılan karara karşı yapılan istinaf başvurusunun da ... Bölge dare Mahkemesi ... dari Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararı ile reddine karar verildiği anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, davacılar tarafından, dava konusu taahhüt hakkında düzenlenen ve dava açma ehliyetleri bulunmayan imar durum belgesinin düzenlenmesi üzerine dava açılması ise de dava devam ederken davacıların kişisel ve güncel bir menfaat bağı

T.C.

DANI TAY

ALTINCI DA RE

Esas No : 2022/2639

Karar No : 2023/7162

bulunan yapı ruhsatının düzenlenmesi, bu ruhsata karşı açılan davanın karara bağlanması karârında, sonradan tesis edilmiş olsa bile düzenleyici işlem niteliğinde bulunan uygulama imar planının uygulama işlemi olan yapı ruhsatının tesis edildiği gözetildiğinde işin esasının incelenmesi gerekirken kararın, davanın imar planına yönelik kısmının süre aşımı yönünden reddine ilişkin kısmının bozulması gerektiği oyu ile kararın bu kısmına gerekçe yönünden katılmıyoruz.

